

27.11.2018

Asia/10

§ 219

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Nelli Ruotsalaisen ym. valtuustoaloitteesta harrastus- ja liikuntapaikkojen intiimitilojen muuttamista kaikki sukupuolet huomioiviksi

HEL 2018-009104 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Esityslistalle merkityn esittelijän Tarja Loikkasen ollessa poissa kokouksesta asian esittelijänä toimi Petteri Huurre.

Pöydällepanoehdotus:

Mika Ebeling: Asia pannaan pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Lautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Mika Ebelingin ehdotuksesta.

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja
Petteri Huurre

Lisätiedot

Petteri Huurre, liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 310 87791
petteri.huurre(a)hel.fi
Tuula Haavisto, kulttuurijohtaja, puhelin: 040 551 7335
tuula.haavisto(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta puoltaa valtuutettu Nelli Ruotsalaisen ym. valtuustoaloitteessa esitetyn kartoituksen ja yhteenvedon tekemistä harrastus- ja liikuntapaikkojen intiimitilojen muuttamisesta kaikki sukupuolet huomioiviksi.

Aloitteessa viitataan myös kaupunginvaltuustossa 3.5.2017 hyväksytyyn kaupunginhallituksen lausuntoon valtuutettu Anna Vuorjoen 16.11.2016 valtuustoaloitteesta, johon on kirjattu periaate pyrkiä suku-

puolineutraaleihin WC-tiloihin kaupungin korjaus- ja uudisrakennushankkeissa.

Valtuutettu Ruotsalaisen aloitteen intiimitiloilla tarkoitetaan harrastus- ja liikuntapaikkojen pukeutumis-, peseytymis- ja WC-tiloja. Nämä tilat on aiemmin toteutettu valtaosin sukupuolinormatiivisesti, joten ne on jaettu stereotyyppisen oletaman mukaan miesten ja naisten tiloiksi huomioimatta sukupuolivähemmistöjä.

Lain miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta 7 §:ssä on kielletty sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan henkilön kokemusta omasta sukupuolestaan ja sukupuolen ilmaisulla sukupuolen tuomista esiin pukeutumisella, käytöksellä tai muulla vastaavalla tavalla. Esimerkiksi sukupuolitunnukset WC-tilojen ovilla voidaan nähdä sekä perinteisinä sosiaalisina normeina että tilan omistajan määräyksinä tilan käyttäjille, ja norminvastaisen WC:n valitsemisesta voi seurata muiden paheksuntaa.

Pääsääntöisesti kaupungin kaikissa tiloissa on jo nyt esteettömyyssäännösten perusteella ainakin yksi - vain yhden henkilön käytössä oleva - sukupuolineutraali WC, mutta nämä WC:t on tarkoitettu liikuntaesteisille. Vastaavissa muissa tiloissa neutraalius voidaan saavuttaa yksinkertaisesti poistamalla sukupuolitunnukset WC-tilojen ovilta.

Liikuntatiloissa pukeutumis- ja peseytymistilojen koko on melko suuri, mistä johtuen tällaisten muutosten toteuttaminen voi olla haasteellista sekä taloudellisesti että käytössä olevien tilojen rajallisuuden vuoksi. Itäkeskuksen uimahallissa sukupuolineutraalit tilat saatiin kuitenkin aikaan syyskuussa 2018 avaamalla aiemmin vain vauvaperheiden käytössä ollut tila myös sukupuolivähemmistöjen käyttöön.

Liikuntatiloissa ei ole edellä mainittua Itäkeskuksen uimahallia lukuun ottamatta tehty toiminnallisia perusparannustöitä pukeutumis-, peseytymis- ja WC-tiloissa vuosina 2017–2018.

Kulttuuripalvelut toimivat useissa eri-ikäisissä rakennuksissa, joiden ratkaisut kuvastavat oman aikansa ajattelua. Usein niissä on tarjolla sekä sukupuolitettuja että neutraaleja WC-tiloja. Useamman kävijän WC-tilat on säännönmukaisesti sukupuolitettu, mutta yksittäisvessat voivat olla sukupuolineutraaleja. Uudessa kaupunginmuseossa toiletit ovat pääosin kaikille yhteisiä. Esteettömyysvaatimusten takia kaikissa tiloissa on myös isompia yksittäisvessoja pyörätuolinkäyttäjien, pienten lasten perheiden ja muiden enemmän tilaa ja/tai yksityisyyttä tarvitsevien kävijöiden käyttöön. Nämä vessat ovat sukupuolineutraaleja ja niitä voidaan tarvittaessa käyttää pukuhuoneina. Kulttuurikohteiden harrastukset eivät yleensä edellytä perusteellista vaatteidenvaihtoa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan rakennushankkeista esimerkiksi keskustakirjasto Oodin asiakas-wc-tiloista valtaosa on sukupuolineutraaleja. Niiden ovissa ei ole sukupuolitunnuksia. Lisäksi myös henkilökunnan pukuhuone- ja suihkutiloissa huomioidaan kaikki sukupuolet. Tanssin talon suunnittelussa on myös lähdetty siitä, että uudisrakennuksen wc-tilat ovat sukupuolineutraaleja. Hanke ei ole vielä rakennuslupavaiheessa.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt 31.12.2018 mennessä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Nelli Ruotsalaisen ja 14:n muun valtuutetun valtuustoaloitteesta, jossa esitetään, että Helsinki kartoittaa miten sen ylläpitämien harrastus- ja liikuntapaikkojen intiimitiloissa toteutuu tasa-arvolain vaatimus sukupuolen moninaisuuden huomioimisesta. Kartoituksen pohjalta esitetään laadittavaksi yhteenveto minkälaisilla muutostöillä ja kustannuksilla kaupungin harrastus- ja liikuntapaikoissa ylläpitämät pukeutumistilat, peseytymistilat ja vessat voidaan muuttaa kaikki sukupuolet huomioiviksi. Lisäksi kartoituksen yhteydessä tulisi selvittää onko kaupungissa noudatettu valtuutettu Vuorjoen aloitepäätökseen (Kvsto 3.5.2016) kirjattua periaatetta, että kaupunki pyrkii sukupuolineutraaleihin WC-tiloihin meillä olevissa sekä tulevaisuudessa korjaus- ja rakennushankkeissa. Aloite on kokonaisuudessaan liitteenä.

Valtuustoaloitteesta on pyydetty lausuntoa myös kaupunkiympäristölautakunnalta.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Petteri Huurre, liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 310 87791
petteri.huurre(a)hel.fi
Tuula Haavisto, kulttuurijohtaja, puhelin: 040 551 7335
tuula.haavisto(a)hel.fi

Liitteet

1 Ruotsalainen Nelli Kvsto 29082018 9.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano